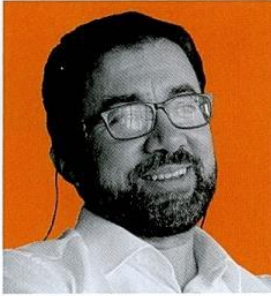

26 / Z RAPORU

MURAT
YÜLEK

PROF. DR. MURAT YÜLEK

OSTİM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ

2023 yılında Türkiye ve dünya ekonomisini neler bekliyor?

2022 yılında dünya ekonomisi yüzde 3 civarında büyüdü. Amerika Birleşik Devletleri'nde büyüme oranı yüzde 2'nin altında kalırken, Avrupa Birliği'nde, İspanya gibi ülkelerin performanslarından dolayı büyüme yüzde 3'ün üzerinde olduğu düşünülüyor. Çin'deki yavaşlama ile birlikte, gelişmekte olan ülkeler ise yüzde 3,5 civarında büyüme kaydetti. Yani, zengin ülkeler büyüme hızlarını (yüzde 2,5 civarı) gelişmekte olan ülkelere yaklaştırdılar. Oysa, yıl boyunca durgunluk (resesyon) konuşmuştu iktisatçılar.

Öte yandan, 2023 yılında ise özellikle Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere batı ülkelerinde nispeten yavaş (ancak pozitif) büyüme öngörülüyor. IMF, 2023 yılında dünya ekonomisinin yüzde 2,7 hızında büyümesini öngörüyor. Zengin ülkeler (IMF onlara "ileri ülkeler" diyor) için beklenti yüzde 1,1 iken, gelişmekte olan ülkeler için yüzde 3,7. Çin'in büyümesini IMF yüzde 4,4 olarak tahmin ediyor. Ancak büyüyen Kovid problemi sebebiyle büyük ihtimalle beklentisini yakında aşağı yönlü gözden geçirir. Tüm bunlar, şu an için 2023 yılının "ortalama bir yıl" olarak beklendiğini gösteriyor.

Enflasyon sadece ekonominin değil toplumsal barışın da belirleyicilerinden birisidir. 2022 yılı "ileri ekonomilerin" enflasyon ile tanıştığı yıl oldu. Dünya ekonomisindeki ortalama enflasyon 2022 yılında yüzde 9 civarına yükseldi. G7 ülkelerinde enflasyon 2022 yılının tümünde yüzde 8 civarında oldu. Yillardır yüzde 0 ile 2 arasındaki enflasyon seviyelerine alışmış olan batı ülkelerinde bu durum ciddi sosyal sorunları beraberinde getirecek gibi gözüküyor. Türkiye ise maalesef 2022 yılında dünyanın en yüksek enflasyon oranlarını yaşayan birkaç ülkeden birisi oldu.

Sonuç olarak, 2022 yılında düşük büyüme yüksek enflasyon dönemi yaşadı. Bir nevi, stagflasyon (durgunluk içinde enflasyon) dönemi.

Büyüme ve enflasyon, 2023 yılında da dünya ekonomi gündemini meşgul edecek. 2023 yılında dünya genel ve büyük ekonomilerde büyük ihtimalle pozitif bir büyüme oranı gerçekleşecek. Ancak özellikle ilk yarıda durgunluk tartışmaları da devam edecek. Şu anda, enflasyondaki olası düşme Amerika Birleşik Devletleri merkez bankası (Fed) faiz artırımını istahını kesemeye yetecek gibi gözüküyor. Bu da ABD başta olmak üzere dünya borsalarını

canlandırarak. Altına fiyatları üzerinde de olumlu bir gelişme olabilir. Kararsız olan ECB'nin de faiz artırımını istahı kesilecektir.

Öte yandan, Çin'de tekrar başlayan Kovid riski ve Rusya- Ukrayna sıcak savaşı ile Çin- ABD soğuk savaşı 2023 yılında jeo-stratejik risklerin gölgesinin dünya ekonomisi üzerine düşmeye devam edeceğini gösteriyor. Bu durumda, başta petrol ve buğday olmak üzere meta fiyatlarında tekrar yükselme görülebilir. Türkiye için 2023 yılı enflasyon ile topyekun savaş yılı olmalı. Tabi bu yapılırken büyüme dinamiklerine zarar vermemek gerekiyor. Yeni istihdam sahalarnın açılması da ekonomimiz açısından önemli. Türkiye dünya da genç işsizliğinde en yukarılarda yer alıyor. Ayrıca, çalışmayan ve eğitim de görmeyen gençlerin oranında dünya birincisiyiz. Ekonomimizin 2023 yılında büyümesi için öngörülebilirlik artırıldığı takdirde, şirketlerimizin yatırım ve istihdam istahı artacaktır.

Öte yandan 2023 yılında Türk ekonomisi açısından diğer önemli konu cari açık olarak ortaya çıkıyor. 2022 yılında cari açık kötüleşti. Bunun altında ihracat artışının altın ve enerji ithalatındaki artışı karşılayamaması yattı. İhracat artışının devam etmesi sadece reel kur ile sağlanamayacağı için, şirketler kesimi üzerindeki yüklerin azaltılması 2023 yılı cari açığı açısından önem kazanıyor. 2022 yılında bütçe dengeleri olumlu seyretti. Ekim sonu itibarıyla, faiz dışı bütçe 140 milyar TL fazla verdi. Geçen senenin aynı döneminde bu rakam 80 milyar TL idi. Bununla birlikte faiz giderleri (KKM giderleri dahil değil) 157 milyar TL'den 268 milyar TL'ye yükseldiği için Merkezi Yönetim bütçe açığı geçen seneye göre 61 milyar TL kötüleşerek 129 milyar TL'ye yükseldi. 2023 yılında Merkez, Yönetim Bütçe açığının GSYH'ya oranının (2021 yılında yüzde 2,8) yüzde 3'ün altında tutulmaya devam edilmesi gerekiyor.